

N.V. Narule: Chandrapur jilhyachya Anusuchit Jamatichya loksankhechya vitarnavar parinam karnarya bhuprustarachna ya bhaugolic ghatkacha abhyas

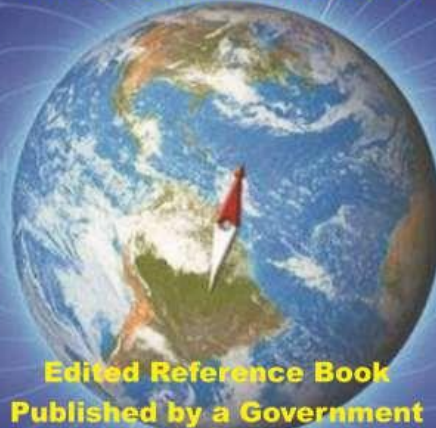
ISBN 978-81-953708-7-0

Research and Development

संशोधन आणि विकास

Edited By

**Dr. Pavan Mandavkar
Dr. Veera Mandavkar**

**Edited Reference Book
Published by a Government
Recognized National Level Publisher
under Peer Review System as per UGC Guidelines**

ISBN 978-81-953708-7-0

Research and Development

(Edited Book as per UGC Norms by National Level Publisher)

संशोधन आणि विकास

Chief Editor

Dr. Pavan Mandavkar

Principal, Indira Mahavidyalaya, Kalamb

Associate Editor

Dr. Veera Mandavkar

Director, Dr. Bhau Mandavkar Research Centre (DBMRC)

Dr. Bhau Mandavkar Research Centre

Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal

Maharashtra 445 401 (India)

9422867658, 9403014885

researchjournalofindia@gmail.com

marathipradhyapak@gmail.com

- ISBN 978-81-953708-7-0
- Edited Reference Book (in multilanguage)
- Research and Development संशोधन आणि विकास
- © Principal Dr. Pavan Mandavkar
- © प्राचार्य डॉ. पवन मांडवकर
Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal,
Maharashtra 445 401 (India)
- Edition I 8 March, 2023
(Mahashivratri, International Women's Day)
- **Publication Number** 22 प्रकाशन क्र. २२
- **Copies** 1000 प्रती १०००
- **Size** Demi आकार डेमी
- **Pages** 304 पृष्ठसंख्या ३०४
- **Cover Page** 4 colour मुखपृष्ठ फोर कलर
- **Type setting & cover page** Dr. Pavan Mandavkar
संगणक / मुखपृष्ठ रचना डॉ. पवन मांडवकर
- **Publisher**
Dr. Veera Mandavkar
Director, Dr. Bhau Mandavkar Research Centre
Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal,
Maharashtra 445 401 (India)
9422867658, 9403014885
researchjournalofindia@gmail.com
marathipradhyapak@gmail.com
- **Printer and Distributor**
Sewa Prakashan, Vijay Colony, Amravati
- (Note: All rights are reserved with the Publisher & Editorial Board.
The opinion expressed are of the authors & the association advisory
board, editorial board as well as the peer committee does not hold any
responsibility for any of the views expressed. Judiciary matter in
Kalamb Court only.)
- Rs. 400/- मूल्य ४०० रुपये

22	संत गाडगेबाबा यांचे जीवनकार्य — प्रा. डॉ. अनंत वराडे	192-196
23	माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांची स्वनियंत्रण क्षमता आणि त्यांचे सामाजिक समायोजन — एक सहसंबंधात्मक अध्ययन — डॉ. डी. एम. तिडके	197-204
24	रविकिरण मंडळाची कविता : एक दृष्टिक्षेप — डॉ. गजानन भाऊराव घोंगटे	205-214
25	पैनगंगातिरी : जगण्याच्या पुनर्रचनेची मांडणी करणारे स्वकथन — डॉ. युवराज मानकर	215-227
26	आधुनिक स्त्रीवादी मराठी कवितेतील अभिनव प्रतिमासृष्टी — डॉ. मीता दिनकरराव कांबळे	228-239
27	वैदर्भीय आंबेडकरी कविता : जागतिकीकरण वास्तव व दाहकता — प्रा. विक्रान्त कृष्णराव मेश्राम	240-261
28	लोकसाहित्य व वर्तमान समाज — डॉ. रवींद्र डाखोरे	262-268
29	चंद्रपूर जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या भूपृष्ठरचना या भौगोलिक घटकाचा अभ्यास — प्रा. एन. व्ही. नरुले	269-274
30	डॉ. नरेंद्र दाभोलकरांचा वैज्ञानिक व अंधश्रद्धा निर्मूलक दृष्टिकोण — प्रा. पंडित ल. काळे	275-283
31	बालकांच्या विकासात पालकांची भूमिका — प्रा. सरोज या. लखदिवे	284-289
32	यवतमाळ जिल्ह्यातील औद्योगिक विकास — डॉ. माधुरी पं. राखुंडे	290-295
33	महानुभाव पंथातील प्रेमीभक्त : बाइसा उर्फ नागविका — डॉ. वीरा मांडवकर	296-304

चंद्रपूर जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीच्या
लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या
भूपृष्ठरचना या भौगोलिक घटकाचा अभ्यास

प्रा. एन. व्ही. नरुले

(भूगोल विभाग प्रमुख)

इंदिरा महाविद्यालय, कळंब, जि. यवतमाळ, महाराष्ट्र

narulenilkantha3@gmail.com संपर्क - ९९२३९०९२९६

सारांश :-

मानव विकास क्रम जाणून घेण्याकरिता अनुसूचित जमातीच्या आर्थिक व सामाजिक वैशिष्ट्यांचा अभ्यास करणे महत्वाचे आहे. कारण की काळानुसार होणारी परिवर्तने रेखांकित करणे शक्य होते. निसर्गाशी एकरूपता, सहज संबंध, विशिष्ट बोली त्याद्वारे विचारांची देवाण घेवाण, लोकाचार व देशाचार यांचे विशिष्ट गुण, आस्था, मान्यता ईत्यादी अनुसूचित जमातीच्या लोकांचे विशेष पैलू आहेत. अलिकडच्या काळात अनुसूचित जमातींच्या समाजावरही या परिवर्तनाचा परिणाम होत आहे. सध्या यांचा विकास घडवून आणण्याकरिता शासन वेगवेगळे कार्यक्रम, धोरण, योजना राबवित आहेत. परंतु अनुसूचित जमातीचे लोक आपल्या सामाजिक सांस्कृतिक परंपरा विषयी अत्यंत संवेदनशिल असतात. त्यामुळे त्यांच्या विकासाकरिता आखलेल्या योजनांचा लाभ ते किती घेतात व त्यामुळे त्यांच्यात काही परिवर्तन घडून आलेले आहेत काय हे सुध्दा अलिकडे महत्वाचे आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जमातींचे भौगोलिक वितरण, त्यांची लोकसंख्या व स्थिती भिन्न भिन्न आहे. महाराष्ट्रातील विविध प्रदेशातील अनुसूचित जमातींच्या संस्कृतीचे अध्ययन फारसे झालेले नाही, कारण हे लोक दुर्गम भागात राहत असल्यामुळे त्यांचा सामाजिक, आर्थिक व सांस्कृतिक रचनेचा पूर्णतः अभ्यास आजवर झालेला नाही. म्हणूनच चंद्रपूर जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातींच्या विकासावर परिणाम करणाऱ्या भूपृष्ठरचना या भौगोलिक घटकांचा अभ्यास हा विषय घेतलेला आहे.

Form IV (See Rule 8)

Statement about ownership and other particulars about the edited book
Research and Development

1. Place of Publication	-	Indira Mahavidyalaya, Kalamb
2. Published on	-	8th March, 2024
3. Printer's Name	-	Seva Prakashan, Vijay Colony,
Amravati 444606 (M.S.)
4. Publisher's Name	-	Dr. Mrs. Veera Mandavkar
Nationality	-	Indian
Address	-	Indira Mahavidyalaya, Kalamb,
Dist. Yavatmal 445401
5. Chief Editor's Name	-	Dr. Pavan Mandavkar
Nationality	-	Indian
Address	-	Principal, Indira Mahavidyalaya,
Kalamb, Dist. Yavatmal

We, Dr. Pavan Mandavkar & Dr. Mrs. Veera Mandavkar hereby declare that the particulars given above are true to the best of our knowledge and

Dr. Bhau Mandavkar Research Centre
Indira Mahavidyalaya, Kalamb
Dist. Yavatmal, Maharashtra, India
E mail: marathipradyapak@gmail.com
researchjournalofindia@gmail.com

₹ 400/-